

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 1) เพื่อศึกษาลักษณะความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณ 2) เพื่อศึกษาวิธีการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง และปัญหาในการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณ 3) เพื่อศึกษาผลกระทบจากสถานะความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณต่อการเมืองการปกครองไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนข้อมูลเชิงเอกสาร ตำรา งานเขียน งานวิจัย สารนิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ต่างๆ และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักการเมือง นักวิชาการ และนักธุรกิจ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1) ความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณเกิดขึ้นมาจากการได้รับเลือกตั้งมาตามวิถีทางประชาธิปไตย มาโดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกาสูงสุดของการใช้อำนาจและเป็นพันธกรณีที่ประชาคมโลกให้การยอมรับ หรืออาจกล่าวได้ว่าความชอบธรรมของระบอบทักษิณเป็นความชอบธรรมตามกฎหมายในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีปัจจัยเกื้อหนุนและส่งเสริมการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองแก่ระบอบทักษิณ กล่าวคือ ก) กลไกและโครงสร้างของกฎหมายและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับปี พ.ศ.2540) ที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ฝ่ายบริหารและนายกรัฐมนตรี ข) การกำหนดนโยบายที่แปลกใหม่ เอื้อประโยชน์ต่อชนชั้นล่างซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้จริง ค) ภาวะผู้นำของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่มีความเข้มแข็งและสามารถขับเคลื่อนการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ง) การบริหารงานของรัฐบาล

พันตำรวจโททักษิณมีการปฏิรูประบบราชการเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม และ จ) บริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างความเข้มแข็ง ความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณ และสร้างโอกาสให้แก่ระบอบทักษิณในการสร้างความนิยมศรัทธาจากประชาชน

2) ลักษณะความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ กล่าวคือ ก) ลักษณะเชิงโครงสร้างทางการเมือง รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณมีความสัมพันธ์กับฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการและองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณสามารถรอบงำฝ่ายนิติบัญญัติ และใช้กลไกในการบัญญัติกฎหมายได้โดยเบ็ดเสร็จ นำไปสู่การบริหารราชการแผ่นดินด้วยความเข้มแข็ง รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณมีการครอบงำและแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการแผ่นดิน ข) ลักษณะเชิงกระบวนการนโยบาย รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณมีการสร้างชุดนโยบายที่สำคัญและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีการประชาสัมพันธ์นโยบายและการบริหารในเชิงการตลาด ทำให้ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนระดับรากหญ้า มีความชื่นชอบนโยบายและการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณเป็นอย่างมาก ค) ลักษณะเชิงการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณมีการบริหารราชการแผ่นดินด้วยการปรับปรุงระบบการบริหารด้วยการนำความรู้และเทคนิคการบริหารแบบเอกชนมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหาร ให้ความสำคัญแก่ประชาชนในฐานะลูกค้าผู้รับบริการ และมีการแต่งตั้งโยกย้ายคนของตน ดำรงตำแหน่งที่สำคัญในระบบราชการเพื่อเป็นกลจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารราชการแผ่นดิน มีการบริหารงานในการสร้างเครือข่ายทางการเมือง เพื่อผลประโยชน์ในการเลือกตั้ง ง) ลักษณะเชิงภาวะผู้นำทางการเมือง รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณมีพันตำรวจโททักษิณเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำอันโดดเด่น ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการบริหารราชการแผ่นดิน เกิดผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารการจัดการในทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยสามารถนำพาประเทศไปสู่จุดหมายตามที่รัฐบาลตั้งใจไว้ ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลให้รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณได้รับความชื่นชมจากประชาชนระดับรากหญ้าและชนชั้นกลางบางส่วนเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ดีการใช้อำนาจโดยมิชอบ ของระบอบทักษิณ ได้นำไปสู่ปัญหาความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณในเวลาต่อมา

3) ปัญหาความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณ ซึ่งเกิดมาจากเหตุปัจจัยด้านต่างๆ กล่าวคือ 1) ปัญหาการบริหารราชการแผ่นดินเอื้อประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง 2) ปัญหาการ

ทุจริตและการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ 3) ปัญหาการแทรกแซงระบบการตรวจสอบและ
องค์กระอิสระตามรัฐธรรมนูญ 4) ปัญหาการใช้อำนาจเกินขอบเขตไปกระทบกระเทือนต่อสิทธิ
เสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน 5) ปัญหาวิกฤตศรัทธาต่อผู้นำ (พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร)
และวิกฤตศรัทธาของผู้นำที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการปกครอง 6) ปัญหาการกระทบกระทั่ง
ต่อสถาบันสำคัญของชาติ และ 7) ปัญหาการบัญญัติกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองและพวก
พ้อง และเพื่อการใช้อำนาจโดยมิชอบ อันนำมาสู่การไม่ยอมรับของประชาชน จนเกิดการขาด
ความเชื่อถือศรัทธาต่อรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ มีประชาชนจำนวนมากออกมาประท้วงขับไล่
รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ จนนำมาสู่ข้ออ้างในการปฏิวัติรัฐประหารของคณะนายทหารกลุ่มหนึ่ง
ที่เรียกว่า คณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเป็น
จุดสิ้นสุดของรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณดังกล่าว

4) ระบอบทักษิณมีผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครองของไทยทั้งในเชิงบวกและเชิง
ลบ ในเชิงบวกทำให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารราชการแผ่นดินของ
รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ และมีการนำนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งมาเป็นนโยบายของ
รัฐบาลที่ปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้ฝ่ายการเมืองทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย โดยให้ฝ่ายประจำ
ปฏิบัติตามนโยบายได้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย และมีการ
บริหารงานที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในชนบทและในระดับรากหญ้า แต่ปัญหาในเชิงลบ
รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณส่งผลต่อการใช้อำนาจโดยมิชอบ จนสร้างผลเสียต่อระบบคุณธรรม
จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีการเล่นพรรคเล่นพวก นำมาสู่ความแตกแยกของ
สังคม และมีการใช้อำนาจโดยมิชอบในการทุจริต โดยเฉพาะการทุจริตเชิงนโยบายส่งผลเสียหาย
ร้ายแรงและเป็นมูลค่ามหาศาลต่อสังคมไทย จนเกิดปัญหาสำคัญของการขับไล่รัฐบาลพันตำรวจโท
ทักษิณให้พ้นจากวงจรทางการเมือง นอกจากนั้นระบอบทักษิณทำให้ระบบการเมืองไทยขาดความ
สมดุลอันเกิดจากการครอบงำทางการเมืองของระบอบทักษิณในทุกองค์กรของรัฐ จนทำให้ไม่
สามารถหาทางแก้ไขปัญหาทางการเมืองและสังคมได้ ทำให้ประเทศชาติอยู่ในภาวะวิกฤต นำมาสู่การ
แก้ไขปัญหของประเทศด้วยการปฏิวัติรัฐประหารซึ่งเป็นวิถีทางนอกกระบวนการประชาธิปไตย อัน
นำมาสู่ความชะงักงันทางการเมืองไทย และการล้มลุกคลุกคลานของระบอบประชาธิปไตยไทยอีกครั้ง

จากการศึกษาวิจัยเรื่องความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณ ทำให้เห็นถึงปัญหา
ความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณ อันอาจนำมาสู่ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองไทย
ดังกล่าว ดังนั้นผู้เขียนจึงได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเมืองการปกครอง กล่าวคือ
1) การสร้างกลไกตามรัฐธรรมนูญที่มีความสมดุลในระบบการเมือง มีระบบการตรวจสอบและ
ถ่วงดุลที่สามารถทำงานได้ตามระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยไม่ถูก

แทรกแซงจากฝ่ายบริหาร 2) การสร้างนิติสัมพันธ์เชิงโครงสร้างทางการเมืองที่ให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีความสัมพันธ์ที่เหมาะสมถูกต้อง ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา 3) การสร้างกลไกตามรัฐธรรมนูญและระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพ มีความสุจริต มีคุณธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองและการปกครอง หรือที่เรียกว่า “การเมืองภาคประชาชน” เพื่อสร้างการตรวจสอบและถ่วงดุลการเมืองภาคตัวแทนหรือผู้ปกครองที่ใช้อำนาจโดยไม่ถูกต้องและไม่ชอบธรรม 5) การสร้างความยั่งยืนทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงความหลากหลายของสังคม สร้างระบบการเมืองในระบบการเมืองภาคตัวแทนให้มีความสมดุลกับการเมืองภาคประชาชน 6) การสร้างทุนทางวัฒนธรรมและการยอมรับความหลากหลายทางความคิดเห็น ความแตกต่างในทางสังคมและการเมือง การเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น และการคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม 7) การสร้างสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร เพื่อสร้างองค์ความรู้แก่ประชาชน สร้างภูมิปัญญาให้เกิดขึ้นแก่สังคม ยกระดับของการแก้ไขปัญหาด้วยสติปัญญาอย่างมีคุณภาพ โดยไม่ใช้ความรุนแรง 8) การสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองและผู้ปกครอง ตลอดจนสังคมโดยรวมเพื่อสร้างสรรค์การเมืองที่มีความสุจริต โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ 9) การให้การศึกษาและการปลูกฝังแนวคิดประชาธิปไตยแก่ประชาชนและผู้คนในสังคม ตั้งแต่เด็ก โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันอาชีพ และสื่อสารมวลชน ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และเป็นการเสริมสร้างการพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความเข้มแข็งและมั่นคงต่อไปในอนาคต

ดังนั้นการศึกษาวิจัย เรื่องความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณดังกล่าวมา ทำให้ทราบถึงวิธีการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองและปัจจัยการเสริมสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ลักษณะของความชอบธรรมทางการเมือง ปัญหาความชอบธรรมทางการเมือง และผลกระทบของสภาวะความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณอันมีผลต่อการเมือง เศรษฐกิจ สังคมไทย ตลอดจนการแก้ไขปัญหาทางการเมืองดังกล่าวที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้มแข็งทางการเมืองและการพัฒนาการเมืองการปกครองไทย ส่งผลดีต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของไทยต่อไป

The objectives of this research are to 1) to study the characteristics of righteousness of Thaksin Regime, 2) to study the creation methods and problems of political righteousness of Thaksin Regime, 3) to investigate the effects of political righteousness of Thaksin Regime on Thailand's Politics. The data was collected from related literatures: textbooks, articles, researches, academic papers, and theses. Additional data was also collected via the interviews of 3 groups of interviewees: politicians, academic scholars, and business people. All collected data was analyzed by using qualitative methods, and the results were as follows:

1) Thaksin Regime obtained its political righteousness through the democratic way of election, as stated in the constitution, the highest law of the country. This was accepted by countries around the world. In other words, the righteousness of Thaksin Regime was compatible with the democratic laws. There were several factors that supported and promoted the political righteousness of Thaksin Regime. Those factors included a) legal mechanism and structure of the 1997 Thailand's Constitution which strengthened the power of the cabinet and the prime minister, b) new and practical policies which benefited lower-class people—the majority of Thailand's population, c) strong leadership of Pol.Lt.Gen. Thaksin Shinawatra which impelled the effective administration of the country, d) Thaksin government's bureaucracy reform which benefited people, facilitated the implementation of policies, and helped solve economic and social

problems, and e) social, economic and political contexts which strengthened Thaksin Regime and promoted its righteousness and popularity among the people.

2) There were 4 important characteristics of Thaksin Regime: a) its political structure – Thaksin’s government had close relationship with the Legality, the Judiciary, and the Independent Organizations Established under the Constitution. This government could control the Legality and issued the laws to empower their administrative authority. Thaksin’s government could also control and intervene the Independent Organizations Established under the Constitution in order to strengthen its authority—, b) its policies – Thaksin’s government created a series of policies which benefited people. The policies were applicable, and there were public relations and marketing for the policies. So, people, especially at a grassroots level, really liked the policies and the implementation of policies of Thaksin government –, c) its administration system – Private sectors’ knowledge and techniques of administration were adopted for use by Thaksin’s government. The administration was effective, and the people were treated as customers who came for services. Thaksin’s people were transferred to work in the important administrative positions in order to facilitate the administration. There was a political network management for its election benefits.—, d) the political leadership – Thaksin’s government benefited from the outstanding leadership of Pol.Lt.Gen. Thaksin Shinawatra. The administration was driven by his leadership. There were positive changes in the country administration, socially, economically and politically. The government could achieve its goals, and resources were effectively used; therefore, Thaksin’s government was very admired by the grassroots and some middle-class people. However, Thaksin Regime had subsequently faced the problems of its political righteousness due to the wrong use of its authority.

3) The problems of political righteousness of Thaksin Regime were caused by different factors including 1) the administration system which benefited Thaksin himself and his people, 2) the corruption and wrongdoing for personal benefits, 3) the intervention of the political control system and the Independent Organizations Established under the Constitution, 4) the over use of its authority which affected rights and freedoms of people and press, 5) the questions on the leaders (Pol.Lt.Gen. Thaksin Shinawatra), who seemed to lack of morality and ethics of administration, 6) the problems with an important institution of the country, and 7) the issuance of the laws benefiting Thaksin himself and his own people, the laws facilitating the wrong use of

his power. These factors led to the people's unacceptance of Thaksin's government. People started not to trust in the government, and there were numbers of people protested against the government. The protest then led to a military coup led by the Council for Democratic Reform under the Constitutional Monarchy. This was the end of Thaksin's government.

4) Thaksin Regime positively and negatively affected Thai politics. For the positive effects, Thaksin's government could show the efficiency and effectiveness of its administration. The government could accomplish the policies stated in their political campaigns. This was a system that the elected government assigned policies and the permanent officers got the policies accomplished. It was the first time in Thailand's political history that the political campaign policies were completely implemented. The government administration benefited people in the grassroots level in the rural area. For the negative effects, Thaksin's government abused its power. There were problems regarding morality and ethics of the in-position politicians. The government's power was used for corruption, especially for policy-corruptions. The whole society was divided into groups – no unity at all. These problems brought about the protests forcing Thaksin's government to be removed from politics. In addition, Thaksin's government had imbalanced the Thai political system as it controlled every political organization. This caused a political and social crisis in the country, which the democratic ways of solution could not help. The military coup was therefore taken place, and Thai democratic system had to be started again and again.

The research on political righteousness of Thaksin Regime revealed its ethical problems which led the country to the political crisis. The author would like to suggest some solutions for Thai politics as follows: 1) as stated in the Constitution, a balance political system should be set up; there must be a control system which works well under democracy – no intervention from the administration; 2) regarding the principle of democratic parliamentary governance, an appropriate structure of relationship between the Legality, the Administration, the Judiciary, and the Independent Organizations should be established; 3) there should be, according to the Constitution, an effective, honest, full-of-ethics-and-morals, transparent, and controllable political system; 4) there should be a promotion encouraging people to participate in political activities, in other words, "people politics" should be promoted in order to control and balance the power of the representatives or administrators; 5) the establishment of sustainable politics should be

based on the participatory democracy and the social diversity. Politics of the representatives and politics of the people should be balanced. 6) Cultural capital should be established; people should accept the differences in opinions and the social and political diversity; people should respect their own and others' rights and freedoms; public benefits should be considered as the first priority; 7) information-based society should be established in order to educate the people; the wise society will solve the problems with intelligence, not violence; 8) Morals and ethics are needed to implant in the political leaders, the administrators, and the over all society in order to create honesty, transparency and responsibility in the politics; 9) it is needed to educate people in the society about the democratic concepts; people should be educated in democracy at a early age, and it can be done in the families, educational institutes, work places, media, and so on. This is to make people understand the right democratic concept and principle, and this will help strengthen and sustain our future democracy.

The study of political righteousness of Thaksin Regime helped us realize the creating methods of political righteousness, the factors promoting the righteousness, the characteristics, the problems and the effects on Thai economics and society of Thaksin Regime, and the solutions for this political problem. It should be beneficial to the development of the Thai politics – democratic governance with parliamentary system.